

TECHNISCHE
UNIVERSITÄT
WIEN
Vienna | Austria

PREDNOSTI NAKUPOVALNIH ZDRUŽENJ ZA NABAVO ENERAGENTOV

ANALIZA POSLOVNEGA MODELA ZDRUŽENJA
BEST CONNECT UNTERNEHMERGEMEINSCHAFT GMBH

Georg Lettner

Januar 2023

Kazalo

1	Uvod.....	3
2	Analiza	4
2.1	Gibanje cen električne energije	4
2.2	Stopnje menjave dobaviteljev	6
2.3	Denarne koristi prihranka časa s pomočjo avtomatizirane menjave dobavitelja	7
2.4	Nedenarne koristi avtomatizirane menjave dobavitelja	7
3	Sklepne ugotovitve	9
4	Viri.....	10

1 Uvod

Hitro naraščajoče cene električne energije in s tem povezane spremembe maloprodajnih tarif z delnimi odpovedmi pogodb o dobavi povzročajo negotovost med gospodinjstvi in podjetji ter izpostavljajo vprašanje, kateri dobavitelj lahko ponudi najcenejše in najboljše tarife električne energije. Zaradi »blage« rasti cen električne energije od leta 2021 in »ekstremne« rasti cen električne energije od februarja 2022 se je ozaveščenost o energiji močno povečala. Vendar je že pred tem redna menjava dobavitelja električne energije končnim odjemalcem lahko prinesla prihranek.

Ne glede na višino tarif za dobavo električne energije obstaja veliko dejavnikov, ki vplivajo na pripravljenost končnih odjemalcev za menjavo dobavitelja. Zato samo možnost znatnega prihranka običajno ni dovolj. Odjemalci pa imajo poleg tega tudi zadržke zaradi postopka menjave in časa, ki ga to zahteva. Zaradi velikega števila potencialnih dobaviteljev električne energije, različnih tarif in obračunavanja (z in brez omrežnine), ima preveliko število ponudb negativne učinke [Deller 2021].

S stališča končnih odjemalcev se dobavitelji energije deloma razlikujejo le po nekaj značilnostih. Vendar se je izkazalo, da imajo programi zvestobe za nove dobavitelje pomembno vlogo [Dudek 2021]. Zaradi nižjih cen energije v preteklosti tudi odjemalci posvečajo manj pozornosti menjavi dobavitelja. Preproste tarife spodbujajo pripravljenost za menjavo dobavitelja [He 2017].

Številni dobavitelji ponujajo popuste za menjavo dobavitelja (vključno z brezplačno električno energijo za nekaj mesecev), ki sicer med odjemalci ustvarjajo dvome glede »pravičnosti«, vendar pa hkrati povečujejo število menjav [Yang 2020]. Velik dejavnik, ki vpliva na pripravljenost za menjavo dobavitelja, je zagotovo tržna moč tako imenovanega »lokalnega akterja¹« [Erodgan 2021].

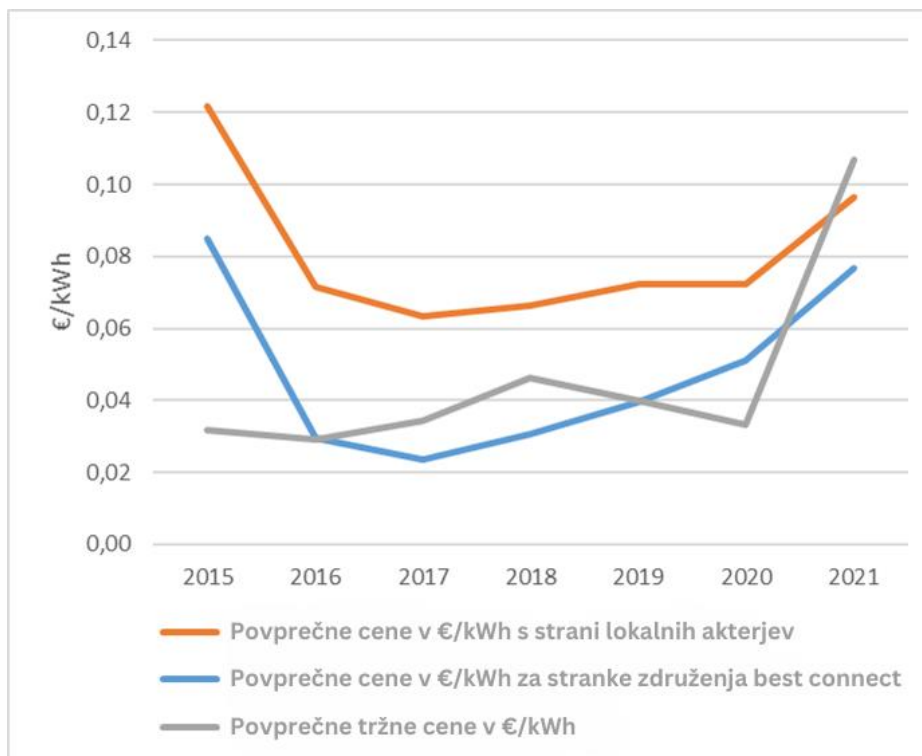
Kot je razvidno iz številnih študij, imajo potrošniki še vedno veliko pomislekov glede rednega menjavanja dobaviteljev električne energije. Tako si tudi pogosto ne zagotovijo ekonomskih koristi in ne izboljšujejo konkurenčnih pogojev. V naslednjem poglavju so na osnovi poslovnega modela združenja best connect Unternehmerngemeinschaft GmbH ponazorjene prednosti storitve menjave dobavitelja električne energije v nakupovalnih združenjih za nabavo energentov.

¹ Lokalni akterji so dobavitelji, ki so bili pred liberalizacijo odgovorni za oskrbo odjemalcev na svojem območju [econtrol 2020].

2 Analiza

2.1 Gibanje cen električne energije

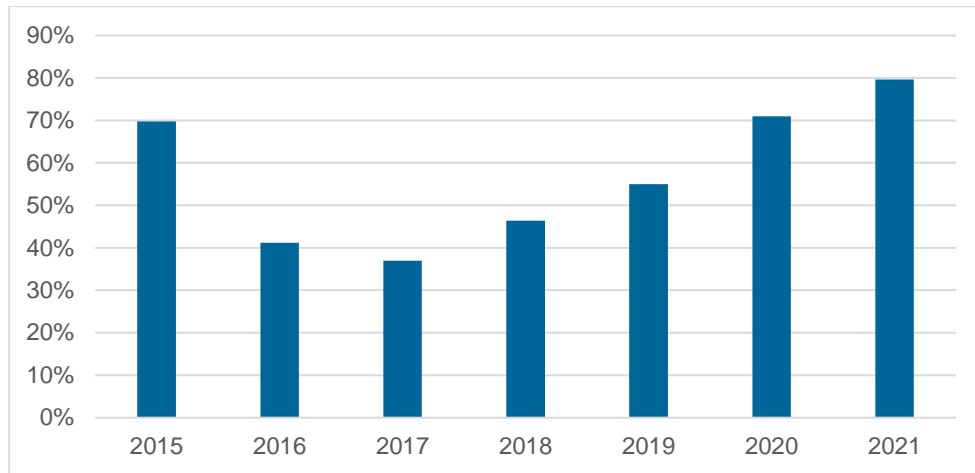
Slika 1 prikazuje gibanje cen električne energije v Avstriji med letoma 2015 in 2021. S sivo so prikazane za Avstrijo povprečne letne tržne cene električne energije v €/kWh [ENTSO-E 2022], ki je bila aktualna na kratkoročnih trgih z električno energijo. Oranžna krivulja prikazuje povprečne letne cene za končnega odjemalca, ki so jih »lokalni akterji« ponujali različnim segmentom odjemalcev (trgovske verige, nepremičnine, industrija, kmetijstvo, zasebna gospodinjstva, podjetniki), in s tem povezano letno porabo. Povprečne letne cene za končne odjemalce, o katerih se je združenje za nabavo energentov dogovorilo z dobavitelji za različne stranke združenja best connect, so prikazane z modro barvo. Razvidno je, da se je konkurenca v maloprodajnem sektorju od leta 2016 naprej izboljšala, maloprodajne cene pa so se gibale podobno kot tržne cene. Posebej velja omeniti, da so stranke združenja best connect med letoma 2016 in 2019 v nekaterih primerih plačevale celo nižje maloprodajne cene od tržnih². Podoben pojav je bilo mogoče opaziti leta 2021, vendar je bila to posledica dejstva, da maloprodajne cene še niso sledile hitri rasti cen električne energije (na borzah).

Slika 1 Gibanje cen električne energije med letoma 2015 in 2021 v Avstriji

Relativni povprečni letni prihranek strank združenja best connect v primerjavi s strankami lokalnih akterjev v obravnavanem obdobju med letoma 2015 in 2021 znašajo približno 57 %. Razpon v različnih letih je med 37 % in 80 %, kot je razvidno iz Slika 2.

² Opomba: To je tudi posledica dejstva, da se z velikim delom energije ne trguje na kratkoročnih trgih električne energije.

Slika 2 Relativno odstopanje med cenami lokalnega akterja in združenja best connect

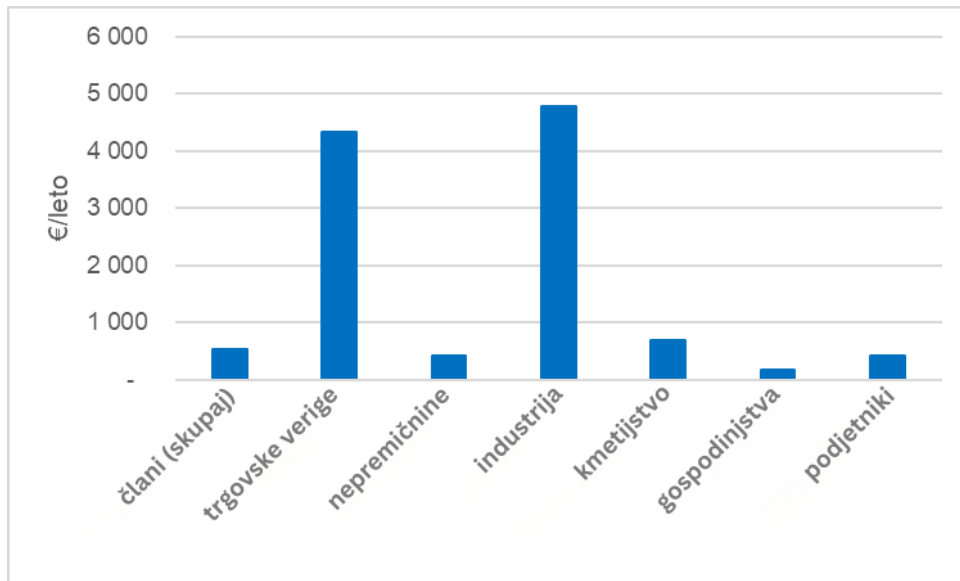
V obravnavanem obdobju je bilo v povprečju v vseh kategorijah potrošnikov:

- trgovske verige (povprečna poraba: 113 MWh/leto)
- nepremičnine (povprečna poraba: 11 MWh/leto)
- industrija (povprečna poraba: 309 MWh/leto)
- kmetijstvo (povprečna poraba: 27 MWh/leto)
- gospodinjstva (povprečna poraba: 4 MWh/leto)
- podjetniki (povprečna poraba: 9 MWh/leto)

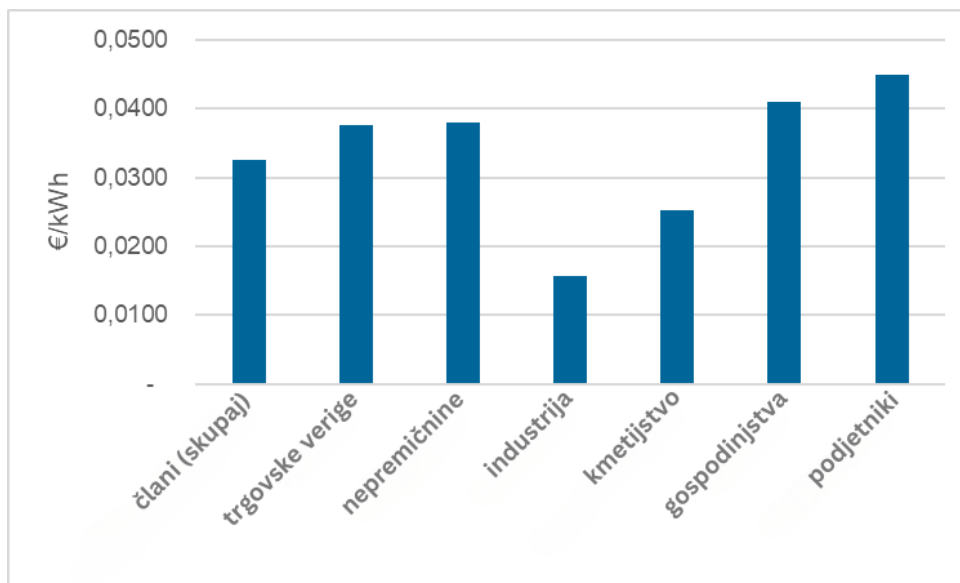
za stranke združenja best connect mogoče doseči prihranek med 2 ct/kWh in 4,2 ct/kWh. Pri povprečni letni porabi približno 16 MWh/leto različnih kategorij podjetij in zasebnikov je mogoče prihraniti približno 530 € na leto v primerjavi s tarifami pri lokalnem ponudniku.

Slika 3 prikazuje povprečne letne prihranke med letoma 2015 in 2021 za različne kategorije odjemalcev. Absolutni prihranki so odvisni od letne porabe – večja kot je poraba, večji so absolutni prihranki. Zato so absolutni prihranki pri gospodinjstvih najnižji.

Vendar pa odjemalci z majhno letno porabo dosežejo boljše vrednost specifičnih prihrankov v €/kWh (glej Slika 4). Tako so lahko manjši odjemalci med letoma 2015 in 2021 prihranili vsaj 2,5 ct/kWh. V nekaterih primerih so pogajanja združenja best connect dosegla prihranek celo do 6 ct/kWh.

Slika 3 Povprečni letni prihranki med letoma 2015 in 2021 za različne kategorije odjemalcev

Slika 4 Povprečni specifični prihranki med letoma 2015 in 2021 v €/kWh za različne kategorije odjemalcev

2.2 Stopnje menjave dobaviteljev

Povprečne stopnje menjave v Avstriji zbira avstrijski regulativni organ econtrol. V **Error! Reference source not found.** so navedene povprečne letne stopnje menjave »negospodinjstev« med letoma 2015 in 2021 [econtrol 2022].

Error! Reference source not found. kaže, da so bile povprečne stopnje menjave pri »negospodinjstvih« v zadnjih letih v enomestni odstotni številki. Predpostavlja se, da so ti odjemalci prešli na cenejšo tarifo za dobavo električne energije.

V primerjavi s tem približno 90 % strank združenja best connect vsako leto preide na boljšo tarifo za električno energijo. Poslovni model nakupovalnega združenja za nabavo energentov best connect temelji predvsem na prenosu ekonomskih prednosti na stranke, za kar se plačuje

določen odstotek provizije. Stranke združenja best connect avtomatsko preidejo na cenejše tarife električne energije na osnovi soglasja, ki ga podajo združenju best connect.

Tabela 1 Povprečne stopnje menjave v Avstriji in med strankami združenja best connect

Stopnje menjave dobavitelja v %	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Negospodinjstva do 4000 kWh/leto	3,0	4,0	4,2	3,4	4,7	4,7	5,3
Negospodinjstva 4000–20.000 kWh/leto	8,2	3,2	3,8	2,7	5,7	1,0	7,5
Negospodinjstva nad 20.000 kWh/leto	16,7	1,0	2,6	0,9	0,8	0,1	2,1
Negospodinjstva	3,0	3,9	4,1	3,4	4,6	4,2	5,3
Izboljšanje tarife v % best connect	89	89	89	89	91	86	71

Kot je razvidno iz **Error! Reference source not found.**, le malo odjemalcev električne energije menja svojega dobavitelja električne energije. To je lahko posledica različnih dejavnikov, kot so:

- Ni bilo mogoče najti cenejše tarife za električno energijo.
- Iskanje tarif in menjava dobavitelja se zdita preveč zamudna.
- Zaradi popustov za nove stranke tarife niso pregledne.

Vendar pa je za stranke združenja best connect v povprečju približno 90 % verjetno, da bodo dobile boljše tarife. To je tudi dober pokazatelj, da poslovni model združenja best connect strankam prinaša visoko dodano vrednost. Kot je prikazano zgoraj in v poglavjih 2.3 in 2.4, avtomatizirana menjava dobavitelja odpravlja ovire, ki jih predstavlja samostojna menjava dobavitelja in močno izboljša tarife za odjemalce električne energije.

2.3 Denarne koristi prihranka časa s pomočjo avtomatizirane menjave dobavitelja

Denarne koristi ponudnika storitev, kot je združenje best connect, ki redno izvaja menjave dobavitelja in nenehno spremlja cene na trgu, ne izhajajo le iz nižjih cen električne energije za končne odjemalce, temveč tudi iz prihranka časa pri postopku menjave dobavitelja. Ni treba primerjati cen različnih ponudnikov, hkrati pa se ni treba ukvarjati s samim postopkom menjave ponudnika, ki med drugim vključuje:

- registracijo pri novem dobavitelju,
- odpoved pogodbe s starim dobaviteljem,
- zbiranje številnih merilnih mest.

Takšen postopek menjave lahko zahteva približno 2 uri na leto [WP 2022]. Odvisno od tega, katera oseba v podjetju opravlja to nalogo, in odvisno od povprečne urne postavke [Pay 2022]:

- tajnik/-ca: 15 €/h
- računovodja: 38 €/h
- poslovodja: 68 €/h

lahko združenje best connect s pomočjo avtomatizirane menjave dobavitelja strankam zagotovi prihranek med približno 30 € in 136 € na leto.

2.4 Nedenarne koristi avtomatizirane menjave dobavitelja

Omenjene denarne koristi in absolutni prihranki v €/leto so seveda močno odvisni tudi od letne porabe. Zato lahko mala podjetja včasih ustvarijo le manjše denarne koristi.

Kljub temu je treba zlasti na področju manjših denarnih prihrankov omeniti tudi nedenarne koristi. Kot je omenjeno v uvodu, številne študije kažejo, da so prav nedenarni vidiki za končne odjemalce motivacija za menjavo dobavitelja.

To motivacijo je mogoče podpreti z avtomatiziranimi pooblastili za menjavo dobavitelja. Kot nedenarne koristi lahko navedemo naslednje elemente:

- Z namenom čimprejšnje menjave dobavitelja se upoštevajo aktualne časovne vezave pogodb o dobavi električne energije.
- Strokovno spremljanje cen zmanjša tveganje.
- Združevanje številnih končnih odjemalcev izboljšuje izhodišče pogajanj z dobavitelji energije o cenah električne energije za končne odjemalce.
- Lastna obdelava in sklepanje letnih pogodb odpade.
- »Brezskrbni« paket za dobavo energije.

3 Sklepne ugotovitve

Analiza je pokazala, da imajo nakupovalna združenja za nabavo energentov za končne odjemalce številne koristi. Poslovni model nakupovalnega združenja za nabavo energentov best connect odpravlja ovire pri menjavi dobavitelja električne energije, ki se pojavljajo v praksi in so nakazani tudi v literaturi. Zlasti v zvezi z redno primerjavo trgov in cen končnim odjemalcem omogoča redno menjavajo dobavitelja energije, če je to potrebno in mogoče.

Stopnja izboljšanja tarif za končne odjemalce nakupovalnega združenja za nabavo energentov best connect je izjemno visoka in znaša približno 90 %, kar pomeni, da se lahko denarne koristi vsako leto prenesejo na končne odjemalce. Ne glede na kategorije odjemalcev in letno porabo prihranek znaša več sto evrov na leto.

Poleg tega so lahko končni odjemalci prepričani, da imajo korist od prednosti liberalizacije trga z električno energijo. Končnim odjemalcem je prihranjeno včasih zamudno primerjanje cen električne energije in menjava dobavitelja. To predstavlja največjo prednost.

Zaradi vse večje ponudbe različnih tarifnih struktur v prihodnosti (zagotovljene cene električne energije, fiksne tarife, časovno variabilne tarife itn.), postaja tako imenovana »tarifna džungla« vse bolj zapletena. To bo v prihodnosti povečalo težave pri razlikovanju med primernimi in ugodnimi maloprodajnimi tarifami. Zato je mogoče domnevati, da se bo povečalo povpraševanje po strokovnih storitvah, takih, ki jih ponujajo nakupovalna združenja za nabavo energentov. Poleg tega je mogoče domnevati, da se bodo maloprodajne tarife stabilizirale na višji ravni, kot je prikazano v analizi. Tako je tudi možnost prihranka pri višjih maloprodajnih tarifah večja. To bo v prihodnosti prineslo tudi večje gospodarske koristi končnim odjemalcem.

Visoka in stalna stopnja menjave dobavitelja energije in pogajalski potencial nakupovalnega združenja za nabavo energentov prispevata k zelenemu konkurenčnemu obnašanju dobaviteljev energije. To povečuje konkurenco in vodi do ugodnih maloprodajnih cen električne energije za vse odjemalce električne energije.

4 Viri

- [Deller 2021] David Deller, Monica Giuliotti, Graham Loomes, Catherine Waddams Price, Anna Moniche and Joo Young Jeon; Switching Energy Suppliers: It's Not All About the Money; 2021; <https://doi.org/10.5547/01956574.42.3.ddel>
- [Dudek 2012] Dariusz Dudek, Marcin Lipowski and Ilona Bondos; Changing Energy Supplier on the Market with a Strong Position of Incumbent Suppliers—Polish Example; 2021; <https://doi.org/10.3390/en14133933>
- [econtrol 2020] Lehr Alexander; Untersuchung der Wettbewerbsstruktur und der kartellrechtlichen Marktdefinition im Endkundenmarkt Strom gem § 21 Abs 2 E-ControlG; 2020; <https://www.e-control.at/documents/1785851/1811582/Untersuchung-zu-den-Marktverhaeltnissen-im-Strommarkt-20201110.pdf/57393b2e-0269-9872-3154-e1cbe30aed52?t=1623754542339>
- [econtrol 2022] <https://www.e-control.at/statistik/e-statistik/archiv/marktstatistik/verbraucherverhalten>, pridobljeno junija 2022
- [ENSTSO-E] <https://transparency.entsoe.eu/>, pridobljeno junija 2022
- [Erdogan 2021] Murside Rabia Erdogan, Selin Metin Camgoz, Mehmet Baha Karan, M. Hakan Berument; The switching behavior of large-scale electricity consumers in The Turkish electricity retail market; 2021; <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2021.112701>
- [He 2017] Xiaoping He and David Reiner; Why Consumers Switch Energy Suppliers; 2017; https://www.jstor.org/stable/26534389#metadata_info_tab_contents
- [Pay 2022] <https://www.payscale.com/>, pridobljeno junija 2022
- [WP 2022] <https://www.wechselpilot.at/ratgeber/stromanbieter/>, pridobljeno junija 2022
- [Yang 202] Muyi Yang, Yuanying Chi, Kristy Mamaril, Adam Berry, Xunpeng Shi and Liming Zhu; Communication-Based Approach for Promoting Energy Consumer Switching: Some Evidence from Ofgem's Database Trials in the United Kingdom; 2020; <https://www.mdpi.com/1996-1073/13/19/5179/htm>